

ชื่อสมุนไพร คำฝอย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carthamus tinctorius* L.

ชื่อสามัญ Safflower, False saffron,

Saffron thistle

ชื่อท้องถิ่น คำยอง คำหยอง คำหุ้ม คำยุง

(ลำปาง), คำ คำฝอย ดอกคำ (ภาคเหนือ)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก สูง 40-130 ซม. ลำต้นเป็น

ที่มา : สายทอง พิลัยพงษ์ (2562)

สันตกกิ่งก้านมาก

ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรี รูปใบหอกหรือรูปขอบขนาน ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย ปลายเป็นหนามแหลม กว้าง 1-5 ซม. ยาว 3-12 ซม. ขอบใบหยักฟันเลื่อย ปลายเป็นหนามแหลม

ดอก ดอกรวมกันเป็นช่ออัดแน่นบนฐานดอกที่ปลายยอด มีดอกย่อยขนาดเล็กจำนวนมาก เมื่อบานใหม่ๆ กลีบดอกมีสีเหลืองแล้วจึงเปลี่ยนเป็นสีส้มแดง ดอกมีใบประดับแข็งเป็นหนามรองรับช่อดอก

ผล คล้ายรูปไข่หัวกลับ ผลเบี้ยว ๆ มีสีขาวข้างปลายตัด มีสัน 4 สัน ขนาดของผลยาวประมาณ 0.6-0.8 เซนติเมตร ผลเป็นผลแห้งไม่แตก ด้านในผลมีเมล็ดเป็นรูปสามเหลี่ยมยาวรี เปลือกแข็ง มีสีขาว ขนาดเล็ก

การนำไปใช้ประโยชน์

ดอกคำฝอยแก่เมื่อนำมาชงกับน้ำร้อนแล้วกรอง จะได้น้ำสีเหลืองส้มที่มาจากสาร Safflower yellow สามารถนำมาใช้ในการแต่งสีอาหารที่ต้องการ เครื่องปรุงอาหาร เนยเทียม หรือเครื่องดื่มต่าง ๆ หรือใช้ย้อมผ้าไหมและฝ้าย (แต่สีจะไม่คงทนและซีดง่าย) ทำสีย้อมผ้าให้เป็นสีเหลืองได้ แต่งสีเครื่องสำอาง น้ำมันจากเมล็ดที่สกัดโดยผ่านความร้อน สามารถใช้ผสมสีทาบ้าน ทำสบู่ น้ำมันชักเงา น้ำยาเคลือบผิว เคลือบหนังไม้ให้เปียกน้ำได้ น้ำมันดอกคำฝอยมีคุณสมบัติที่ทนความร้อนได้สูง จึงได้มีการนำน้ำมันดอกคำฝอยมาใช้ในการทอดอาหาร และใช้ประกอบอาหารต่าง ๆ ได้ ต้นคำฝอยสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย เช่น ดอกคำฝอยแห้ง ยาแคปซูลดอกคำฝอย ชาดอกคำฝอย น้ำดอกคำฝอย น้ำมันดอกคำฝอย

สรรพคุณทางยา

1. ช่วยลดไขมันในเส้นเลือด ป้องกันไขมันอุดตันในเส้นเลือด
2. ช่วยบำรุงประสาทและระงับประสาท
3. ช่วยบำรุงโลหิต แก้อโลหิตเป็นพิษ และช่วยฟอกโลหิต
4. ช่วยบำรุงหัวใจ ช่วยทำให้มีเลือดไปเลี้ยงที่หัวใจมากยิ่งขึ้น ทำให้หัวใจแข็งแรง
5. ช่วยรักษาอาการปวดหัวใจอันเนื่องมาจากเลือดและซีตัส หรือเลือดลมเดินไม่สะดวก
6. ช่วยขับเหงื่อ ช่วยรักษาอาการไข้หลังคลอดของสตรี
7. ดอกช่วยแก้ไข้ในเด็ก ช่วยแก้หวัดน้ำมูกไหล ใช้เป็นยาขับเสมหะ

8. ช่วยบำรุงโลหิตประจำเดือนของสตรี ช่วยขับระดูโลหิตประจำเดือนของสตรี ช่วยกระจายเลือดแก่ประจำเดือนคั่งค้างมาไม่เป็นปกติ ช่วยระงับอาการปวดประจำเดือนของสตรี
9. แก้อาการตกเลือด อาการปวดท้องหลังคลอด น้ำคาวปลาไม่หมด
10. ช่วยรักษาตาปลา ช่วยแก้อาการแสบร้อนตามผิวหนัง ช่วยป้องกันแผลกดทับ
11. น้ำมันจากเมล็ดใช้ทาแก้อาการปวดบวม ฟกช้ำดำเขียว รักษาโรคไขข้ออักเสบได้
12. ดอกคำฝอยมีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อไวรัสและเชื้อแบคทีเรีย

เอกสารอ้างอิง

เมตไทย. (2563) คำฝอย. สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก <https://medthai.com/คำฝอย/>

สายทอง พิณพงษ์, จังหวัดสมุทรปราการ. (2562). เมล็ดดอกคำฝอย. สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก <https://www.nanagarden.com/product/306666>